

Dr. Kolláth György

Rémes jogi közállapotokról ad képet a pénzügyminiszter áfa-megtakarító húzása és annak utóélete. A történet justizmordok zsibvására: kezdve az „intézkedés” kiadásától, annak kormányzati méltatásán át, egészen a szemforgató ügyészi nyomásra startolt „nemzeti” nyomoz/tat/ásáig. Mindenki a legrosszabb formáját hozta, mind e közben a jog(állam) dadog, s még csak nem is szégyelli magát.

Cím
(R)áfázunk

Dátum
2005.01.15.

Írásom – ködoszlato célzattal – a jogi vonatkozásokat szedi össze. Nem feladatom, hogy részletezően elemezzem és kommentáljam az alaptörténetet: elég abból kiemelni azt, hogy a miniszter észlelte az EU-csatlakozás után az áfa-befizetések drasztikus csökkenését, és lépett. Előbb arra nézve adott utasítást az APEH elnökének, hogy mielőtt visszafizetik az áfát, minden /!/ esetben tételes vizsgálattal győződjenek meg: valóban jogosult-e a visszatérítésre az adott cég. Később megszabta: nem elég a kiutalások előtti ellenőrzés, hanem minden /!/ EU-kapcsolatról számot adó adóbevallásban külön szempont legyen az export-import jelentős változásának kontrollja. Nem bizonyították be még: cél volt-e vagy szimpla következmény, hogy ez által lelassult az áfa-visszafizetés, így a költségvetés lélegzetvételi időhöz jutott (az idő pénz, itt kb. 150 milliárd Ft). Akik eddig erre „hivatalból” ráugrottak, kivétel nélkül jogi abszurditással traktáltak bennünket – a feljelentőt, az ügyészt a miniszterelnököt és a pénzügyminisztert is ide értve.

2003-ban XCII. számon új törvény született az adózás rendjéről /Art./. A pénzügyminiszter idézett-támadott utasítása ebben kapott felhatalmazásra hivatkozik. Elvileg-látszólag a törvény még kiegyensúlyozott: gyönyörű alapelvként jeleníti meg az adózás rendje kapcsán az eljárás törvényességét és eredményességét, s ezek szolgálatában a jogok és kötelezettségek egységes szabályozását. Kimondja, hogy az adózó és az adóhatóság is /csak/ e törvénynek és más törvényeknek megfelelően gyakorolhatja jogait és teljesíti kötelezettségeit, majd rögzíti: az adóhatóság minden ügyben megkülönböztetés nélkül, a törvényeknek megfelelően köteles eljárni és intézkedni. Nem Magyarországon lennének, ha a decens elvek után a cd-jogtárban mindjárt nem ez következne: „7005/2004. (AEÉ. 5.) APEH irányelv az általános forgalmi adó elszámolás és bevallás általános szabályairól, valamint a gyakorított elszámolási lehetőségének engedélyezéséről”. Nota bene: ebben nem arról beszélnek, amikor az adóhatóság maga az adózó, ergo önmaga ügyféli szabályait keretezi, hanem a törvényi (!) alapelvekkel szöges ellentétben „szabályoznak”, külső normát állapítanak meg. Pont úgy, mint a pénzügyminiszter!

Az Art. 11. §. az adóhatóságok felügyelete címet viseli. Hét pontban foglalt pénzügyminiszteri hatáskör szerepel itt, köztük a most beüzemelt g.) is: /A pénzügyminiszter/ „az állami adóhatóság elnökének az adóztatás működési feltételeinek kialakítása, szakszerű működtetése tekintetében iránymutatást, szükség esetén utasítást ad”. Egy alponttal fentebb pedig a szakminiszter felhatalmazást kapott jogszabálysértő /egyedi/ határozatok megváltoztatására, megsemmisítésére, sőt törvénysértő mulasztás esetén utasítást ad az eljárás lefolytatására (csakúgy, mint a közigazgatási eljárási jogban teszi más felettes szerv). Olyan miniszteri jog azonban, amelyik - törvénysértés nélkül – az adózóra és az adóhatóságra tartozó egyedi ügyek, jogviták elintésébe beavatkozást engedne nincsen és nem is képződhet. A kétszemélyes közjogi jogviszony a PM - minden egyes ügyre előírt - beavatkozása révén nem alakítható háromoldalúvá. A miniszter törvényadta joga csupán az adóztatás működési feltételeinek kialakítása, ezek szakszerű működtetése tekintetében áll fenn. Mondjuk abban, hogy az adótitiszviselő az adózó ügyféllel való benti találkozásokor tisztelje, kímélje az adótitkot, a vita ne mások előtt folyjék, a tisztviselők szabályos iratok birtokában lépjenek kapcsolatba ügyfeleikkel. Mindezeket egy közigazgatási perben bíróság szabta meg elemi követelményként. De szó nem lehet arról, hogy a miniszter irányelv-kibocsátási, ill. leiratos utasításadási felhatalmazása kiterjedne a működési

Dr. Kolláth György

feltételeken túl, állampolgári, vállalkozói jogok megnyirbálására, érvényesítésük késleltetésére, egyáltalán az egyedi adóhatósági eljárás bármilyen befolyásolására. Ez ugyanis nyílt vagy burkolt hatáskör-sértés lenne, semmisséggel a végén. A nagyon magasan lévő felettes közvetve sem vonhat el, sem vonhat kétségbe lenti hatósági hatáskört. Nem válhat el a döntés és az érte viselt felelősség, és nem mindegy, hogy az áfát visszaigénylő fél kivel, hány hatósággal áll szemben. Hogy már a bizalmi elvről, az ügyfélbarát, szolgáltató közigazgatásról, az ügyféli terhek mérsékléséről, és más szíréhangokról ne is beszéljünk egy olyan gesztus ürügyén, mely azt üzeni: csaló banda az EU-s áfa-visszaigénylők köre. Totalitárius gondolkodásmód ez, mely, ha eskalálódik, más hatóság esetleg azt szabja meg: tessék csak behozni az elhunytat, különben miért hinnénk el, hogy jogos a halotti bizonyítvány. A totalitárius hozzáállás azonban nem bűncselekmény.

A feljelentő képviselő hivatkozása sikkasztásra merő képtelenség. Az emberek négy polgárral tudni szokták: ki a sikkasztó. A köztévé híradójának hivatali „vesztegetése” nyelvbtlás. Valójában a miniszter elsőként az alkotmány és az alkotmányos szabályok tiszteletben tartására esküdtött fel, ne legyen tehát büszke jogtipró lépésére. Ha a miniszter hatáskörét durván túllépve normatív utasítást ad ki, az, az állami irányítás egyéb jogi eszközeként az Alkotmánybíróság előtt megtámadható (senki sem próbálkozott ezzel). Amikor a miniszterelnök megdicséri hibázó miniszterét, bakizik maga is, jogi kérdésben nem először. Az ügyészség viszi talán mégis a pálmát azzal, hogy a Btk. 225. §-ra apellál. Hivatali visszaélés: „Az a hivatalos személy, aki azért, hogy jogtalan hátrányt okozzon vagy jogtalan előnyt szerezzen, hivatali kötelességét megszegi, hatáskörét túllépi, vagy hivatali helyzetével egyébként visszaél, bűntettet követ el, és három évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő”. Nézetem szerint a pénzügyminiszter itt a törvényi tényállási elemeket egy kivétellel megvalósította. De kb. 80-90 %-osan nincsen bűncselekmény, ergo nem történt BTK-sértés, mivel a törvény által megkívánt célzatosság nem áll fenn. A következetes, ügyész által is ismert bírósági gyakorlat így tartja: e cselekmény csak egyenes szándékkal követhető el, a törvény a szándékon túl a célzatot is megköveteli, a célzatnak jogtalan hátrány okozására, vagy jogtalan előny szerzésére kell irányulnia. Itt ilyen higgadt megközelítés szerint nem volt, de azért jól jöhet sokaknak, ha a (szak)kormányzatot eme machiavellista húzás mentén grillezni lehet. A pénzügyminiszter reggelije olykor kétélű: néha táplálkozik, néha táplál.